

Узук тақиш суннатми?

05:00 / 18.01.2017 44653

كولموءامعزىللىهلسرلسرىملىسووهىلعلللىلصىبنلاناك
الهنإ:هللىق،مورلاكللمآباتكلسرىنأاموىدارأف،كاذنآملال
تقولاكلذذمنمتاخللذخاتف،امتاخهىلعلناكاذإالآباتكلىلبقى
نأملسنوهىلعلللىلصىبنلاناكدارأامل:لاقهنعهللىلصىبنلاناك
نوكىنأال،آباتكنوعزقىالمنهإ:هللىق،مورلاىللبتكى
،هذىفوضاىبىلرطنأىنأكف،هضفمنامتاخذخاتف،امتوخم
(هلىقفتم) "هلللووسرذمخمهفشقنو"

Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ўша давр подшоҳ ва қабила бошлиқларига элчилар юборар эдилар. Бир кун Рум подшоҳига мактуб юбормоқчи бўлдилар. Шунда у зотга: “Рум подшоҳи фақатгина муҳр босилган мактубларни қабул қилади”, дейилди. Шу ондан бошлаб у зот узук тақишни бошладилар.

Бу ҳақида Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: Румга мактуб ёзмоқчи бўлгандилар, у зотга: “Улар фақат муҳр босилган мактубларнигина ўқийдилар”, дейилинди. Шунда Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кумуш узук тақа бошладилар. Мен ҳозир ҳам Расулulloҳ қўлларида ўша узукнинг ялтирашини кўриб тургандекман ва унга Муҳаммад расулulloҳ деган сўзларни нақшини туширган эдилар”
(Муттафақун алайҳ).

ملىسنوهىلعلللىلصىبنلاناكدارأامل:لاقهنعهللىلصىبنلاناك
لوسرذمخمهفشقنو،هفكىلىامىهصلفلحوبهذمنامتاخذخات
اللاقوبىمراهوذخاتادقمهآاملف،هلثمسانللاذخاتف،هللى
،هضفلاميتاوخسانللاذخاتف،هضفمنامتاخذخاتم،أدبأهسبلا
وبأملسنوهىلعلللىلصىبنلاناكدارأامل:لاقهنعهللىلصىبنلاناك
قفتم) "سىرأرئبىفنامثعومعقوىتحن،نامثع،مثم،مثم،مثم
(هلىق)

Ибн Умар розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тиллодан узук тақиб, унинг кўзини қўлларининг кафти тарафига қилиб олдилар. Унга Муҳаммад Расулulloҳ лафзларини нақшини солдирдилар. Одамлар

ҳам у зот каби тиллодан узук тақишни бошладилар. Расулуллоҳ одамларни тиллодан узук таққанларини кўргач ўз узукларини ечиб қўйдиларда, буни энди тақмайман, дедилар. Кейинроқ кумушдан узук тақа бошладилар. Одамлар ҳам кумуш узук тақа бошладилар”. Ибн Умар розияллоҳу анҳу айтади: “Набий соллаллоҳу алайҳи васалламдан сўнг у узукни Абу Бакр, сўнгра Умар, сўнг Усмон розияллоҳу анҳулар Арийс қудуғига тушиб кетгунича тақдилар” (Муттафақун алайҳ).

Ўша замонларда одатга биноан муҳрлар узукка жойлаштирилган. Шунинг учун уламолар: “Султон, қози ва улар сингари муҳр босишга эҳтиёжи тушадиган кишиларга узук тақиш суннатдир”, деганлар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳам муҳр босишга эҳтиёжлари тушганлиги учун узук таққанлар. Ким масъул шахс бўлиб узукка эҳтиёжи тушса ва узук тақса, у Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг суннатларига эргашган бўлади, дейилган.

Юқоридагилардан бошқаларни узук тақмасликлари афзал. Лекин тақишлари жоиз. (Ал-Мавсуатул фикҳия. Ж.11. – Б. 24).

Узук қайси қўлга тақилади?

هَذَا لَعَلَّ لَيْسَ لِي لَوْ سَرَّ نَأْ، هَلْ لِي ضَرْبٌ كَلِّمَ نَبِيَّ سَنَأْ نَعْو
لَعَجِي نَأْ، يَشَبَّحُ صَفِي هِي فَيُونِي مِي فِي ضَفَّ مَتَّخَ سَبَلْ مَلَّ سَو
(م ل س م ه ج خ أ) * هَفَّ كِي لِي أَمُّ هَفَّ

Анас ибн Молик розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: Ўнг қўлларига кумушдан узук тақдилар. Узукларининг ҳабаший кўзи бор эди. У зот узук кўзини кафтлари томонга қаратиб олар эдилар" (Муслим ривояти).

م ت خ ت ي م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ي ل ص ي ب ن ل ن ا ك : ر ف ع ج ن ب ه ل ل ا د ب ع ل ا ق و
(ح ي ح ص) ه ن ي م ي ف

Абдуллоҳ ибн Жаъфар розияллоҳу анҳу айтди:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўнг қўлларига узук тақар эдилар" (Термизий ривояти).

Таҳқиқ гап:

Ўнг ва чап қўлнинг иккисига ҳам узук тақиш жоиз.

باب اطخ ل ن ب رمعو ، ق يدصل ل رك ب اب ا ن او " : هل ل ا هم حر ي قه ي ب ل ل ا ق و
"مهراسي ي ف نوم تخ تي اون اك ، ان ي س ح و ان س ح و ، ب ل ا ط ي ب ا ن ب ي ل ع و
(373 ب ا د ا ل ا)

Байҳақий роҳматуллоҳи алайҳ:

"Абу Бакр сиддиқ, Умар ибн Хаттоб, Али ибн Абу Толиб, Ҳасан ва Ҳусайн розияллоҳу анҳумлар чап қўлларига узук тақар эдилар", деди.

Узук қайси бармоққа тақилади?

م ل س و ه ي ل ع ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا ع ن ص : ل ا ق ه ع ل ل ا ي ص ر س ن ا ن ع
ه ي ل ع ن ش ق ن ي ا ل ف ، ا ش ق ن ه ي ف ا ن ش ق ن و ، ا م ت ا خ ا ن د ح ت ا ا ن ا : ل ا ق ، ا م ت ا خ
م ل س م و ي ر ا خ ب ل ل ا ه ج ر ا) " و ر ص ن خ ي ف ه ق ي ر ب ي ر ا ل ي ن ا ف : ل ا ق ا د ح ا
(ي ر ا خ ب ل ل ا ط ف ل ل ا و)

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам узук ясаттирдилар. Биз ҳам узук тақишни бошладик, унга нақш солдирдик. У зот "Ҳеч ким узугига "Муҳаммад Расулуллоҳ" деб нақш солдирмасин", дедилар. Мен у зотнинг жимжилоқ бармоқларида узукни ялтирашини кўриб тургандекман" (Бухорий ва Муслим ривояти).

ه ل ل ا ي ل ص ي ب ن ل ا م ت ا خ ن ا ك : ل ا ق ا ض ي ا س ن ا ث ي د ح ن م م ل س م د ن ع و
ي ر س ي ل ل ا و د ي ن م ر ص ن خ ل ل ا ي ل ا ر ا ش ا و ، و د ه ي ف م ل س و ه ي ل ع

Анас розияллоҳу анҳу:

"Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг узуклари мана бунда эди деб, чап қўлининг жимжилоғига ишора қилди".

Имом Нававий:

"Муслмон эркаклар жимжилоғига узук тақишлари суннатлигига ижмоъ қилганлар, аёллар эса барча бармоқларига узук тақсалар бўлади", деди.

Жимжилоқ ва ундан олдинги бармоққа узук тақиш жоиздир.

Узук тақиш қайтарилган бармоқ

ي ن ا ه ن : ل و ق ي ه ن ع ه ل ل ا ي ص ر ا ي ل ع ت ع م س : ل ا ق ي س و م ي ب ا ن ب ا ن ع
ن ا و ، ا ر م خ ل ل ا ه ر ث ي م ل ا و ، ي ي س ق ل ا ن ع م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ي ل ص ه ل ل ا ل ل و س ر
ه ج ر ا) " ي ط س و ل ا و ه ب ا ب س ل ل ا ي ل ا ر ا ش ا و ، و د ه ي ف و د ه ي ف ي م ت ا خ س ب ل ا
(ح ي ح ص ن س ح ث ي د ح : ل ا ق و ي د م ر ت ل ل ا)

Ибн Абу Мусо розияллоху анхудан ривоят қилинади:

"Мен Али розияллоху анхунинг:

"Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам мени ипак аралашган каноп кийимдан ва қизил чойшабдан ҳамда кўрсаткич ва ўрта бармоқларига ишора қилиб бу ва бунга узук тақишимдан қайтардилар", деяётганини эшитдим" (Термизий ривояти).

مَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ دَرُبَ بَأَنْعَ وَ
يَلَّاقَ طَسُؤْ لَاقَ أَمَّوَأَفَ لَاقَ وَدَهْ وَدَهْ يَغْبُصُ إِفَ مَّتَخَّتَأْنَا مَلَسَ وَ
(مَلَسَ مَجْرَحًا) اهـ

Абу Бурайда розияллоху анхудан ривоят қилинади:

"Алий: "Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам мени бу ва бу бармоғимга узук тақишимдан қайтардилар", деди ҳамда ўрта ва унинг ёнидаги бармоққа (кўрсаткич) ишора қилди".

(Муслим ривояти).

Аёлларни оёқ-қўлларидан хоҳлаганларига узук тақишлари мумкин.

Қайси нарсадан ясалган узукларни тақса бўлади?

مَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ دَرُبَ بَأَنْعَ وَ
لَوَسْرَ دَمَّخُمَ هَيْفَ شَقْنَ وَ هَيْفَ كَيْلِي أَمَّ هَيْفَ لَعَجَ وَ بَهْدُ نَمَّ آمَتَاخَ دَخَّتَا
الَاقَ وَ بَاقَ مَرَّاهُ وَ دَخَّتَا دَقُّ مَهَّ آرَ آمَلَفَ هَلْ شَمَّ سَأَنَ لَاقَ دَخَّتَا فِ هَلَّ
هَيْفَ لَاقَ مَيْتَاوَخَ سَأَنَ لَاقَ دَخَّتَا فِ هَيْفَ لَاقَ دَخَّتَا مَثَّ ، أَدَبًا هَيْفَ لَاقَ
وَبَأْ مَلَسَ وَهَيْلَ لَلِصَّوْلِ لَوَسْرَ يَنْهَانَ يَلَعَلَّاقَ لَاقَ دَرُبَ بَأَنْعَ وَ
قَفْتَمَ) "سَيَرَأُرِي بِي فَنَأْمُتُ نَمَّ عَقَّ وَ يَتَحُّ نَأْمُتُ مَثَّ ، رَمُّعُ مَثَّ ، رَكَّبَ
(هَيْلَ)

Ибн Умар розияллоху анхудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоху алайҳи васаллам тиллодан узук тақиб, унинг кўзини қўлларининг кафти тарафига қилиб олдилар. Унга Муҳаммад Расулуллоҳ лафзларини нақшини солдирдилар. Одамлар ҳам у зот каби тиллодан узук тақишни бошладилар. Расулуллоҳ одамларни тиллодан узук таққанларини кўргач ўз узукларини ечиб қўйдиларда, буни энди тақмайман, дедилар. кейинроқ кумушдан узук тақа бошладилар. Одамлар ҳам кумуш узук тақа бошладилар". Ибн Умар розияллоху анху айтдилар: **"Набий соллаллоху алайҳи васалламдан сўнг у узукни Абу Бакр, сўнгра Умар, сўнг Усмон розияллоху анхумлар Арийс қудуғига тушиб кетгунича тақдилар".** (Муттафақун алайҳ).

Аҳмад ибн Ҳанбалдан узук тақишликда суннат нима? деб сўралганда, у зот: "Қавмининг узуклари фақат кумушдан бўлар эди", деди (Ал-Масуатул фикҳия. Ж.11. – Б. 25).

Узук дейилганда асосан унинг халқаси назарда тутилади. Шунга кўра халқаси кумушдан бўлиб, кўзи қимматбаҳо тошлардан ясалган узукни тақиш жоиздир.

Тақиш ман қилинган узуклар

Эркаклар тилло узук тақишдан қайтарилганлар.

مَتَاخَ نَعْنَعْنَهُنَّ: مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلْسُ يَبْنَلَا نَعْنَعْنَهُ، رِيْرَهُ يَبْأ نَعْنَعْنَهُ
مَلَسُوهُ يَرَاخَبَلَا هَجْرًا. بَهَلَا

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам тилло узук тақишдан қайтардилар".

(Бухорий ва Муслим ривояти).

مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلْسُ يَبْنَلَا لَوْ سَرَّ دَخَّ: لَأَقُونَ عَنَّا لَلَّ يَضَرُّ يَلَّ عَنَّا
مَرَحْنَا دَهْ: "لَأَقُونَ هَيْدِي أَمْ هَبَّ عَفْرٌ مُثْ، وَلَمْ يَشَبَّ أَرِيْرَحْ وَ، وَنِيْمِي بْ أَبَهَدْ
(يَسْأَلُونَ لَوْ دَمَحْ أ) "يَسْأَلُونَ لَوْ دَمَحْ أ"

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўнг қўлига тиллони, чап қўлига ипакни олдилар. Сўнгра иккаласи билан икки қўлини юқорига кўтариб, "Булар умматининг эркакларига ҳаромдир", дедилар".

(Аҳмад ва Насоий ривояти).

لَعَلَّ يَلْسُ يَبْنَلَا لَوْ سَرَّ نَأْ، أَمْ هَبَّ عَنَّا لَلَّ يَضَرُّ سَأَبَعْنَبْ لَلَّ دَبَّ عَنَّا
دَمَعِي " : لَأَقُونَ هَجْرًا فَ لَجْرَدِي يَفِي بَهَدْ نَمْ أَمْ تَأَخِي أَرْ مَلَسُوهُ لَعَلَّ
بَهَدْ أَمْ دَعَبْ لَجْرَلَلَّ لِيْقَفْ، "وَدِي يَفِي أَلْعَجِيْفِي رَانَ نَمْ رَمْ حِيْلِي مُكْدَحْ
أَلَّ: لَأَقُونَ؟ وَبَعْفَتْنَا كَمْ تَأَخُ دُخْ: مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلْسُ يَبْنَلَا لَوْ سَرَّ
"مَلَسُوهُ لَعَلَّ يَلْسُ يَبْنَلَا لَوْ سَرَّ هَجْرًا دَقَوْ، أَدَبًا هُذْ أَلَّ لَلَّ أَوْ
(مَلَسُوهُ هَجْرًا)

Абдуллоҳ ибн Аббос розияллоҳу анҳумодан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг тилло узук таққанини кўриб, унинг қўлидан ечиб олиб, ташлаб юбордилар ва "Сизлардан бирингиз ўтнинг чўғини қасд қилиб қўлига оладия?!",

дедилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кетгач, бояги кишига узугингни олиб (бошқа мақсадда) фойдаланавер, дейилинди. У: “Аллоҳга қасам, ҳаргиз уни олмайман, уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ташлаб юбордилар, деди”. (Муслим ривояти).

Шунингдек, эркакларга фақат кумуш, аёлларга эса тилло ва кумушдан ясалган узуклар ҳалол ҳисобланади. Лекин, темир, мис, қўрғошин, бронза каби металллардан ясалган узуклар эркагу аёлга ҳам ҳаром саналади.

عَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ لِيَصْرَبَّ لِلْأَجْلِ إِيَّاهِ الْخَيْرُ نَأْمَنْعُ لِي يَضُرَّ دُونَ نَأْمَنْعُ
 "رَأْنِ لِلْهَةِ الْيَحْ كَيْ لَعْنَةُ الرَّأْيِ لِمِ" : الْإِقْفِ دِي دَحْنُمُ مَاتَ أَخِي لَعْنَةُ وَ مَلَسَوُ
 دِحْ ي ل م " : الْإِقْفِ - رِفْ ص أ س ا ح ن - بَشَّ نُمُ مَاتَ أَخِي لَعْنَةُ وَ هَجِّ مٌ ث هُ حَرَطَفِ
 : لِقْ هُ دِحَّ تَأْ شِّي أَيُّ نُمُ : لَلِ لُؤْسَرِ أَي لِقْ هُ حَرَطَفِ " مَ ا نْ صَا لِحِ رِ كُنْ مَ
 (دواد وبأو يئاسن لال هجخأ) " الْإِقْفِ مٌ مٌ تُّ لَوِ قَرَوُ نُمُ "

Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Темир узук таққан бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурига келди. Шунда у зот: "Негадир сенда дўзах аҳлининг зийнاتини кўряпман-а", дедилар. бас у тақишни тарк қилди. Кейинроқ сариқ мисдан узук тақиб келди. Шунда у зот "Негадир сендан бутнинг ҳидини сезаяпман-а", дедилар. Бас у тақишни тарк қилди. Ҳалиги киши: "Нимадан узук тақсам бўлади?", деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: "Кумушдан, вазнини бир мисқолга етказмагин", дедилар".

(Насоий ва Абу Довуд ривояти).

عَلَيْهِ لَعْنَةُ اللَّهِ لِيَصْرَبَّ لِلْأُسْرِ نَأْمَنْعُ : لِقْ هُ نَأْمَنْعُ
 مَّ تَخَّ تَفِ هُ اقُولُ أ ف " اذْقُولُ " : لِقْ هُ بَبَّ هُ دُ نُمُ مَاتَ أَخِي لَعْنَةُ دِي ي فِ أَيُّ أَرْمَلَسَوُ
 تَكَ سَفِ يَّضْفِ نُمُ مَاتَ أَخِي بَمَّ تَخَّ تَفِ هُ " نَمُّ رَشْ أ د " : لِقْ هُ دِي دَحْنُمُ مَاتَ أَخِي
 (دمحأ هجخأ) هُ نَعْنُ

Умар ибн Хаттоб розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

"Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишининг қўлида тилло узук кўриб: "Буни ташлаб юбор", дедилар. У уни ташлаб юбориб, темир узук тақиб олди. У зот: "Буниси ундан ҳам ёмон", дедилар. Кейин кумушдан узук таққан эди Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам индамадилар".

(Аҳмад ривояти).

هَوَيْلَ لَإِذَا لَاصَّ يَبْنُلَانَا، وَدَحْنَعِ هَيْبَانَعِ بِيْعُ شَرْبٍ وَرَمَعْنَعِ وَ
دَخَاتَاوُ، هُوَ أَقُولُ أَفْ هُنَّ عَضْرَعُ أَفْ، بَهَذَا نَمَّ أَمَّتَاخِ وَبَاخْ صَا ضَعَبَ يَلَعِ يَأْرُ، مَّ لَسَوُ
دَخَاتَاوُ، هُوَ أَقُولُ أَفْ "رَأْنِ لَالِ هُوَ أَهْ يَلَحِ آدَهْ، رَشِ آدَهْ "؛ لَأَقُفِ دِي دَحْنَمِ أَمَّتَاخِ
(نَسَحِ دَنْسَبِ دَمَحَا عَجْرَا) هُوَ نَعَتَكَ سَفِ، قَرَوْنَمِ أَمَّتَاخِ

Амр ибн Шуайб отасидан, у бобосидан ривоят қилади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам саҳобаларидан баъзисини қўлида тилло узук кўриб қолиб ундан юз ўгирдилар. Саҳобий уни ташлаб юбориб, темирдан узук тақиб олди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Буниси ёмонроқ, бу дўзах аҳлининг зийнатидир”, дедилар. саҳобий уни ҳам ташлаб юборди. Кейин кумушдан узук таққанида Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам индамадилар”.

(Аҳмад ривояти).

هَوَيْلَ إِذَا رَطَنَ فَبَهَذَا نَمَّ أَمَّتَاخِ سَبَلُ هُنَّ أَصْغَالَانُ وَرَمَعْنُ بِلَالِ ذَبَعْنَعِ وَ
أَمَّتَاخِ سَبَلٌ مُثُّهُ حَرْطُفٌ هُوَ رَكَ هُنَّ أَكَمَّ لَسَوُ هُوَ يَلَعِ لَالِ لَاصَّ لَالِ لُؤْسَرِ
قَرَوْنَمِ أَمَّتَاخِ سَبَلٌ مُثُّهُ حَرْطُفٌ هُوَ ثَبَّحٌ أَوْ ثَبَّحٌ آدَهْ "؛ لَأَقُفِ دِي دَحْنَمِ
(دَمَحَا عَجْرَا) هُوَ نَعَتَكَ سَفِ

Абдуллоҳ ибн Амр ибн Ос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“У киши тилло узук тақиб олган эди. уни Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам кўриб қолиб, ёқтирмагандай бўлувдилар, у уни ташлаб юборди. Сўнгра темир узук тақиб олди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам “Бу хабис, хабисроқ (жирканч, ифлосроқ)дир”, дедилар. У уни ташлаб юборди. Сўнгра кумуш узук тақиб олди. У зот индамадилар”.

(Аҳмад ривояти).

بَبَهَذَا أَوْ رَفُصًا أَوْ دِي دَحْنِ أَوْ رَحْلَابٍ مُتَخَّتِلًا مُرَحَوً

"Тош, темир, сариқ мис, бронза, тиллодан узук тақиш ҳаром саналади".

(Баҳрур роиқ).

نَأْ يَلَعُ صَنْ آدَهْ وَهُوَ ضَفْلَابُ الْإِ مَّتَخَّتِي الْوُ رِيْعُ صَالِ عَمَّ الْجَلِ يَفَوُ
مُ أَرْحَ رَفُصًا أَوْ دِي دَحْنِ أَوْ رَحْلَابٍ مُتَخَّتِلًا

Жомиъус сағирда келтирилади:

“Фақатгина кумуш узук тақилади. Бу эса тош, темир, сариқ мис, бронза узукларни тақиш ҳаромлиги борасида ҳужжатдир”.

(Иноя шарҳул Ҳидоя).

ل داعى ام وهو . لاقثم ن ع م تاخ لجرلا دىزى ال : ة يف نحل ل لاق
ام ارج 4،25

Ҳанафий мазҳибида, киши узугини бир мисқолдан зиёда қилмаслиги лозим.
Бир мисқол 4. 25 грамга тўғри келади.

سِبَّ النَّاسِ إِذْ لَمْ يَكُن لَّهُمْ جُرْمٌ عَلَيْهِمْ عَصَى إِيَّاهُمْ فَكَانَ ظُلْمًا
كَبِيرًا يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْوَالِدِ وَالْوَالِدَاتِ
وَالْأَقْرَبِ وَلَا مَالَ الْأَوْلِيَاءِ إِلَّا بِالْحَقِّ عَلَيْهِمْ فَإِذَا قَرَّبْتُمْ
مِنْهُم مَّا تَلْتَمِسونَ مِنْهُ فَادْنَوْا مِنْهُ وَلَا تُنْفِرُوا مِنْهُ قَلِيلًا
وَلَا كَثِيرًا وَلَا تَوَلَّوْا الْكُلْبَ وَالْحُمْلَى وَلَا مَا حَبَشَ عَنْكُمْ إِذْ
يُرَادُ مِنْكُمْ نَفْسٌ ذَرِيئَةٌ بِمَآءٍ ذَرِيرٍ وَلَا تَقْرَبُوا أَمْوَالَهُمْ
الَّتِي بَعَثُوا لِيَتَّخِذُوا فِيهَا حُرْمًا فَلْيَسِّرُوا سُبُلَهُمْ وَلَا تُسْرِفُوا
بِهِمْ إِنَّهُ يَسْرِفُ كَثِيرًا مِنْهُمْ وَأَنَّهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

Уларнинг бу борадаги ҳужжатлари Бурайда розияллоҳу анҳудан ривоят қилинган ҳадис бўлиб, бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳузурлаиға келди. Уни қўлида темирдан бўлган узук бор эди. Шунда у зот:

“Темир узук таққан бир киши Набий соллаллоҳу алайҳи васалламнинг ҳузурига келди. Шунда у зот: “Негадир сенда дўзах аҳлининг зийнатини кўряпман-а”, дедилар. бас у тақишни тарк қилди. Кейинроқ сариқ мисдан узук тақиб келди. Шунда у зот “Негадир сендан бутнинг ҳидини сезаяпман-а”, дедилар. Бас у тақишни тарк қилди. Ҳалиги киши: “Нимадан узук тақсам бўлади?”, деди. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Кумушдан, вазнини бир мисқолга етказмагин”, дедилар” (Термизий, Абу Довуд, Насоий ривояти).

Аёллар тақиши ман этилган узук

Ҳанафий мазҳабиға биноан, аёл кишилар тилло, кумушдан бошқа металллардан ясалган узукларни тақишлари ҳаром саналади.

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْوَالِدِ وَالْوَالِدَاتِ
وَالْأَقْرَبِ وَلَا مَالَ الْأَوْلِيَاءِ إِلَّا بِالْحَقِّ عَلَيْهِمْ فَإِذَا قَرَّبْتُمْ
مِنْهُم مَّا تَلْتَمِسونَ مِنْهُ فَادْنَوْا مِنْهُ وَلَا تُنْفِرُوا مِنْهُ
قَلِيلًا وَلَا كَثِيرًا وَلَا تَوَلَّوْا الْكُلْبَ وَالْحُمْلَى وَلَا مَا حَبَشَ
عَنْكُمْ إِذْ يُرَادُ مِنْكُمْ نَفْسٌ ذَرِيئَةٌ بِمَآءٍ ذَرِيرٍ وَلَا
تَقْرَبُوا أَمْوَالَهُمْ الَّتِي بَعَثُوا لِيَتَّخِذُوا فِيهَا حُرْمًا فَلْيَسِّرُوا
سُبُلَهُمْ وَلَا تُسْرِفُوا بِهِمْ إِنَّهُ يَسْرِفُ كَثِيرًا مِنْهُمْ وَأَنَّهُمْ
لَا يَعْلَمُونَ

Темир, қўрғошин, бронза, сариқ мисдан бўлган узук аёлларға ҳам эркакларға ҳам бирдай ҳаром ҳисобланади. Бу борадаги далил, Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан ривоят қилинган қуйидаги ҳадисдир: “Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам сариқ мисдан узук таққан

кишини кўриб:

“Менга нима бўлдики, сенда бутни ҳидини топаяпман” дедилар.

Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам бир кишини темирдан узук

таққанини кўриб:

“Менга нима бўлдики, сенда дўзах аҳлини зийнати кўраяпман”

дедилар”.

Икки қўлга узук тақиш

كُلُّ ذَكَوٍ دَحَاوٍ مَتَاخٍ نَمِ رِثْكَ أَبٍ مَتَخْتَلَا زَاوَجٌ مَلْعَلَا لَهْ أَمَالِكُ نَمِ رَهْ طَأَلَا
الْوَهَابِ مِ كَلْ ذِي فِ نَوَكِي الْ نَكَلُو، نِي دِي لَاتَلِكُ فِ مَتَخْتَلَا زَاوَجِ
مَرِحِ الْ إِي وَءَالِي خِ الْ وَءَا فَارِسِ إِي

Аҳли илмлар каломига биноан бир узукдан кўпроқ узук тақиш жоиздир.

Шунингдек, икки қўлга узук тақиш ҳам. Лекин, ўшанда фахрланиш, исроф

ва ғурурланиш бўлмалиги лозим. Агар бўлса, ҳаром бўлади.

Узук билан ҳожатхонага кириш

هَلَلَا رَكَدَ هِي فِ نَاكٍ إِذَا مَيَسِ الْ، مَرْتَحَمِ طَفَلٍ بِأَشْوَقٍ نَمِ مَتَاخَلَا نَاكٍ إِذَا
نَاكٍ: لَأَقْسَنَ نَأْنَعٍ، مَامَحَلَا وَأُءَالَخَلَا لَوَخْدَ لَبِقِ هَعْلَخِ بِحِيْفِ، يَلَاعَتِ
هَجْرًا) «هَمَّتَاخَ عَزَنَ، ءَالَخَلَا لَخَدَ إِذَا مَلَسَ وَهَيْلَعَهُ لَلَا يَلَصُّ هَلَلَا لَوُسَرِ
(يَذْمُرْتَلَا)

Агар узукка эҳтиромли сўзлар ёзилган бўлса, жумладан, унда Аллоҳ

таолонинг зикри бўлса, ҳожатхона ёки ҳаммомга киришдан илгари уни

ечиш лозим бўлади.

Анас розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ҳожатхонага кирсалар узукларини ечиб қўяр эдилар”.

(Термизий ривояти).

Узукка нақш солиш

Уламоларимиз узукка нақш солишга ижозат берганлар.

1. Пайғамбаримиз соллаллоҳу алайҳи васаллам узукларига “لوسر دمحم”
لَلَلَا”;

2. Абу Бакр розияллоҳу анҳу “لَلَلَا رِدَاقِلَا مَعْنِ” (Қандай ҳам улуғ, ҳар бир
ишга қодир бўлган Аллоҳ)”;

3. Умар розияллоҳу анҳу “ اطع او تومل اب ى فك (Ўлим насиҳатгўйликка кифоя қилади)”;
4. Усмон розияллоҳу анҳу “ نمدن تل وا نربص تل (Қаттиқ сабр қиласизлар ёки қаттиқ надоматга қоласизлар)”;
5. Али розияллоҳу анҳу “ هلل ك لمل ا (Мулк Аллоҳникидир)”;
6. Абу Ҳанифа раҳматуллоҳи алайҳ “ تكساف ال او ريخ ل ل ق (Яхшиликни гапиргин, йўқса жим тур)”;
7. Абу Юсуф раҳматуллоҳи алайҳ “ مدن دق هه ارب ل مع ن م (Ким ўз фикрига суяниб қолса, надомат қилади)”;
8. Имом Муҳаммад раҳматуллоҳи алайҳ “ رفظ ربص ن م (Ким сабр қилса, зафар қучади)” лафзларини ёздирганлар.

Жонли ҳайвонлар нақши туширилган ёки кофирларнинг шиорлари битилган узук тақиш

،ةمرح م ناويحلل و ا ناسن ا ل ا ي ن ب ن م ح اور ا ل ا ت او د روص ن ا ك ش ال
 ل ا ل ة كئ ا ل م ل ل و خ د ع ن م ت روص ل ا ن ا ل و ، ن ي روص م ل ل د ي د ش ل ل د ي ع و ل ل
 ، ن ع ه ل ل ل ي ض ر ة خ ل ط ي ب ا ث ي د ح ي ف ف ، ر ي و ا ص ت ا ه ي ف ي ت ل ا ت و ي ب ل ا
 ه ي ف ا ت ي ب ة كئ ا ل م ل ل ا ل خ د ت ال " : ل ا ق م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ا ن ا
 (م ل س م و ي ر ا خ ب ل ل ه ج ر ا) ة ر و ص

Мусаввирлар борасида қаттиқ ваъийд борлигига биноан шаксиз инсон ва ҳайвонлардан иборат жонли нарсаларнинг суратини чизиш ҳаромдир. Чунки, сурат фаришталарни тасвири уйга киришдан тўсади.

Абу Талҳа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Фаришталар сурат бор уйга кирмайди” дедилар”.

(Бухорий ва Муслим ривояти).

، ن ي ن م و م ل ا م ا ة ش ئ ا ع ن ع ، ن ي روص م ل ل د ي ك ا ل ا د ي ع و ل ا و ي ه ن ل ل ا ج د ق ل و
 ا ه ي ف ة ش ب ح ل ا ب ا ه ن ي ا ر ة س ي ن ك ا ت ر ك ذ ة م ل س م ا و ، ة ب ي ب ح م ا ن ا
 ا ذ ا كئ ل و ا ن ا " : ل ا ق م ل س و ه ي ل ع ه ل ل ا ل ل ص ي ب ن ل ل ا ت ر ك ذ ف ، ر ي و ا ص ت
 ه ي ف ا و ر و و ص و ، ا د خ س م ه ر ب ق ي ل ع ا و ن ب ، ت ا م ف ح ل ا ل ل ا ل ج ر ل ا م ه ي ف ن ا ك
 ق ف ت م) ة م ا ي ق ل ل م و ي ه ل ل ا ل د ن ع ق ل خ ل ل ا ر ا ر ش كئ ل و ا ف ، ر و و ص ل ل ك ل ت
 (ه ي ل ع

Мусаввирлар борасида қаттиқ ваъийд ва қайтариқлар ворид бўлган.

Оиша Уммул мўминийн розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

“Умму Ҳабиба ва Умму Салама розияллоҳу анҳолар ҳабашистонда кўришган суратли черковни зикр қилдилар ва Набий соллаллоҳу алайҳи васалламга айтиб бердилар. Шунда у зот:

“Улардан солиҳ киши вафот этса, қабри устига масжид қуришар ва унга уларнинг суратларини солишар эди. Улар қиёмат куни Аллоҳ таоло ҳузурида махлуқотларнинг энг ёмонларидирлар” дедилар”.

(Муттафақун алайҳ).

- ةداس و - ةقُرْمُنْ تَرَ تَشَا اَهْنَا اَهْنَ مَّالِ يَضَرَّ نِي مُمُّ لَامُ اَشْءِ اعْنَع
لَعَمَاقِ مَلَسَ وَهَيَلَعَلَلِ لَصَصَلَلِ لُوسِرَ اَهْ اَرَامَلَفُ رِي وَاَصَتِ اَهْيَ
لَلَلِ لُوسِرَ اَي : تَلَقَاقَ رَهَيَا اَرَكُّ لَو هَجَّ و ي ف تُفَرَعَفُ اُ لَخُدَيْ م لَفِ بَابِل
لَاقَاقَ ؟ تَبَنَدَا اذام مَلَسَ وَهَيَلَعَلَلِ لَصَصَلَلِ لُوسِرَ ي لَو لَلِ لُوسِرَ اَبُوتَا
تُلُقُ " ةقُرْمُنْ لَو دَهُ لَ اَبِ اَم " : مَلَسَ وَهَيَلَعَلَلِ لَصَصَلَلِ لُوسِرَ
لَلَلِ لُوسِرَ لَلُوسِرَ لَاقَاقَ ، اَهْ دَسَ وَتَوَّ اَهْيَلَعَلَعَلَّ لَ اَهْ تَرَتَشَا
مُهَلْ لَاقِيَ ف اَنْوَبَّ دُعَيْ مَّ اَي قُ لَ اْمُ وِي رَوُصَ لَ اَوَّهَ بَا خَصَانِ " : مَلَسَ وَهَيَلَعَلَعَلَّ
هُلَّ خَدَّتْ اَل رَوْصَ لَ اِهْيَ ف ي دَلَّ تَبَلَّ لَانِ " : لَاقَوَّ مُتَقَلَّخَ اَم اُوَيَّحَا
اَهْيَلَعَلَعَلَّ (مَفْتَم) اَهْ كَيَّ اَلْمَلِ

Оиша Уммул мўминийн розияллоҳу анҳодан ривоят қилинади:

“У (Оиша онамиз) тасвирли бир ёстиқ сотиб олдилар. Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам уни кўрганларида эшик олдида тўхтаб, ичкарига кирмадилар. У зотнинг юзларида

хушламаганликларини сезиб: “Эй, Аллоҳнинг расули Аллоҳ таолога ва Унинг расули соллаллоҳу алайҳи васалламга тавба қиламан!

Нима гуноҳ қилибман?” деди. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: **“Бу ёстиқнинг сабаби нимада?”** дедилар”. Мен:

“Ўтиришингиз ва бош қўйишингиз учун сизга уни сотиб олдим”

дедим. Шунда Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам: “Бу сурат эгалари қиёмат куни азобланадилар ва уларга: “Яратган

нарсаларингизни тирилтиринглар” дейилади, деб: “Сурати бор уйга фаришта кирмайди” дедилар”.

(Муттафақун алайҳ).

ذَا اَمَ اَهْنَ عَ لَلِ يَضَرَّ سَابَعَنْ اَنْ دَنْعُ تُنُك : لَاقَاقَ نَسَ لَ اَي بَأَنْبِ دِي عَسْ نَع
ي دِي دِي عَن صُن م ي تَشِي عَم اَنْ اِن اَسُنْ اِن اَي : لَاقَاقَ لُجْ رُهَاتَا
تُعَمَسَ اَم اَلْ اِلْ كُتَّ دَحَا اَل : سَابَعَنْ اَبَا اَي : لَاقَاقَ رِي وَاَصَّتْ لَ اَوَّهَ عُنُصَا اَيَّ اَو
رَوْصَنْ م " : لُوقِي هُ تَعَمَسَ لُوقِي مَلَسَ وَهَيَلَعَلَلِ لَصَصَلَلِ لُوسِرَ
اَهْيَ ف اَنْبَسْ يَلَو حَوْرِلَا اَهْيَ ف خُفْنَيْ ي تَحْ هُ بَدَّ عَمَ لَلِ اِن اَفَ رَوْصَ

كَخَيَّوْ: لَأَقَفُ، هُوَ حَجٌّ وَرَفْصٌ أَوْ، عَدِيْدَةٌ وَوَبْرٌ لُجَّ رَلَا - رَعْدُو فَاخ - أَبْرَفُ، "أَدَبًا
حُورٌ هِيَ فَسَيْلٌ عَيْشٌ لُكْ، رَجَّشٌ لَأَدَوْبٌ كَيْلَعَفٌ غَنَمَتْ نَأُ أَلِ تَيْبًا نَأُ
(يِرَاخِبَلَا هَجْرًا)

Саъийд ибн Абул Ҳасандан ривоят қилинади:

“Ибн Аббос ҳузуридалигимда бир киши келиб: “Эй, Абу Аббос! Мен инсонман, менинг ризқим қўлим ясаган нарсадан. Мен бу тасвирларни ясайман” деди. Шунда ибн Аббос розияллоҳу анҳу: “Мен сенга фақат Расулulloҳ соллаллоҳу алайҳи васалламдан эшитган нарсамни айтаман. У зот: “Ким бир сурат чизса, унга руҳ пуфлагунича Аллоҳ таоло уни азоблайди. У ҳаргиз унга (руҳ) пуфлай олмайди” деяётганларини эшитдим” деди”. Ҳалиги киши қаттиқ қўрққанидан юзи сарғайиб кетди. Шунда у (ибн Аббос): “Агар бош тортсанг ҳолингга вой бўлади. Агар ясамоқчи бўлсанг бу дарахтни ва руҳи йўқ ҳар бир нарсани ясадинг лозим бўлади” деди”.

(Бухорий ривояти).

نَمَتْ نَعْمٌ لَسَوَّهَيْلَعٌ لَلِ لَصَّيْبِنِ لَأَيَّهَنْ " : لَأَقَفَ فَيَحُجُّ يَبَأُ نَعْمٌ
، أَبْرَلَا لِكْ أَوْ، عَمُّوْشٌ وَوَمْلٌ أَوْ عَمُّوْشٌ أَوْلَا نَعْمٌ عَيْهَنْ وَ، مَدَلَا نَمَتْ وَ، بَلْ كَلَلَا
(يِرَاخِبَلَا هَجْرًا) " رَوْصٌ لَأَنْعَلُو، بَلْ كَوْمٌ

Абу Жуҳайфа розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам итнинг баҳосидан, қоннинг баҳосидан, танага сурат солувчи ва солдирувчидан, рибо егувчи ва едиргувчидан қайтардилар. Ва расм чизувчини лаънатладилар”.

(Имом Бухорий ривоят қилган).

مَثَلُ أَوْ، أَدَبًا حُورٌ إِذْ عَرُوصٌ مَتَاخَلَا يَلَعُ شَقْنُيْ نَأُ زَوْجِي أَلِ قَبَسٌ أَمِ يَلَعُ ف
يَتَلَا مَتَاوْخَلَا مَادَخَتْ سَأُ زَوْجِي أَلِ كَلْدَكَ وَ، يِرْتَشَمَلَا وَعِنَا صَلَا يَلَعُ
وَأَتَانَاوِيحٌ رَوْصٌ أَهِي لَعُ يَتَلَا أَلِ وَ، يِرَا صَلَا نَلَا عَمَالَعُ يَهُ وَ نَابَلَصَلَا أَهِي لَعُ
مَارِحٌ كَلْدَلْ كَفُ، رَوِيَطُ

Юқорида ўтилган ҳадисларга биноан жони бор нарсаларни узукка нақш қилиш жоиз эмас. Уни гуноҳи эса, ясовчи ва сотувчига бўлади. Шунингдек, хож туширилган узукларни тақиш ҳам жоиз эмас. Чунки, у насоролар аломатидир. Ҳайвон ва қуш суратлари мавжуд узуклар ҳам шулар жумласидандир. Бас, уларнинг барчаси ҳаромдир.

Жони бор ҳайвон шаклида ясалган узуклар ҳукми

وأ،ةكمس لكش وأ،ألثم سوواط لكش ىلع وه ام متاوخلا نم دجو دقل
باب نم ف،متاخلا ىلع ريوصتلا ميريحتب انلق اذاف،ناويح لكش
أيعاد ناك ام برلو،دشأ هنأل،ألثمت لكش مي يذلا متاخلا ميريحت ىلوا
حون موقل لصح امك ليثامتل او ريواصتلا كلت ةدابع ىلإأيضفم و
مالسلا هيلع

Товус, балиқ, ҳайвон шаклидаги узуклар ҳам мавжуд. Узукка жонли
нарсани тасвирини солиш ҳаром деб турганимизда, узукларни жонли
ҳайвонларга ўхшатиб ясаш ҳаромликда қаттиқроқдир. Чунки, баъзан ўша
нарсалар Нуҳ алайҳиссалом қавмида юз бергани каби тасвир ва
ҳайкалларга ибодат қилишга олиб боради.

Таҳоратда узукни қимирлатиш

نأهبحاص دكأتى ملو،كحيتى الّاقىض ناك اذا ءوضولنا ءانثأ متاخلا كىحيت بىجى
هتحت ىتلا ءرشبلا ىلإلصو دق ءاملا

Узук ҳаракатланмайдиган даражада тор бўлса ёки узук эгаси узук
остидаги танага сув етишига ишонч ҳосил қилмаса, таҳорат асносида
узукни қимирлатиб қўйиши вожиб бўлади.

ىلإلصى نأ ءاملل نكمىو ام ءاون اّقىض وأءساو متاخلا ناك نإف
هكىحيت وأهزن مزلى الف،هتحت ىتلا ءرشبلا

Узук кенг бўлса ёки тор бўлсада узук остидаги танага сув етиши мумкин
бўлса, уни ечиш ҳам, қимирлатиш ҳам лозим бўлмайди.

مهم رماً اذهو،ءرشبلا ىلإءاملا لوصو عنمى لئاح لك متاخلاب قحلىو
ألثم رىكانملاك،ءاسنلا امىس ال سانلا نم رىثك هنع لفع امبر
حولا ىلع عوضوت ىتلا تاغبصلا ضعبو

Танага сув етишига монелик қиладиган ҳар бир тўсиқ узукка ҳамл
қилинади. Бу иш муҳим бўлиб, кўпинча аксарият инсонлар, хусусан аёллар
унга бепарво бўладилар. Ниқоб ва баъзи юзга қўйиладиган бўёқлар каби.

Ғусулда узукни қимирлатиш

تاطفست تحت ام ىتح،ندبلا عىمىج معى نأ بىجى لسغلا نأ مولعملا
ءاملا لصى ىتح متاخلا كىحيت لسغلا ىف بىجىف،لهرتملا نطبلا
هزن بىجو،هقىضل هكىحيت نكمى مل نإف،هتحت ام ىلإ

Маълумки, ғусулда сув барча баданга тегиши лозим ва лобуддир. Ҳатто
осилиб тушиб қолган қорин тағларига ҳам сув етказиш вожибдир. Ғусулда

узук остига сув етиши учун узукни қимирлатиб қўйиш вожибдир. Агар торлиги сабабли қимирлатиш мумкин бўлмаса, уни ечиб ташлаш вожиб бўлади.

Таяммумда узукни ечиб қўйиш

يُفكّي الو، مميتا لءانثأ مءاخلا عزن بجي هأ ىل ع ملعلا لهأ روهم ح
،ةرشبلل نم مءاخلا تحت ام ىل إ ل صي ال فيثك بارتلا نأل ،هك في رح
مءاخلا تحت يرسى نأ نكمي لئاس ءاملاف ءاملا نم سكعلا ىلع

Таяммум асносида узукни ечиш вожиб эканлигига аҳли илм жумҳури иттифоқ қилган. Уни қимирлатиб қўйишни ўзи кифоя қилмайди. Чунки, турпоқ қўйиқ бўлгани боис узук остидаги танага етмай қолади. Сувни акси ўлароқ. Сув оқувчи бўлгани боис узук остига сизиб киради.

Намозда узукни ўйнаш

نأ دبعللا ىلع ف ،ني تءاهشلا دعب مالا سإلا ناكرا مهأ ةالصلا نأ كش ال
في رطنت ام دن ع نكلو ،اهي ف عوشخلل او هتالص ني سحت ىلع صرحي
ىت ح ،مءاوخلل ابو ،بوثلل ابو ،ةيحلل اب ثبع ،بجعلا دجت ني لصملا عقاو
ةيضاير تاكل رح لمعي مأ ةالص في ناسنإلا اذه له كش ت تحبصأ

Икки шаҳодатдан кейин исломнинг энг аҳамиятли рукни намоз ҳисобланади. Шундай экан, бандага намозни гўзал қилиши, унда хушуъ билан туриши лозимдир. Лекин, намозхонларни кузатсанг ажоиб нарсага дуч келасан, яъни сақолларини, кийимларини, узукларини ўйнаб турадилар. Ҳатто, бу инсон намоздами ёки бадан тарбия билан шуғилланаяптими?, деб ўйлаб қоласан.

Эҳромда узук тақиш

امك ،هءارح إ ل ل مءاخلا سبل مرحم لل زوجي هأ ملعلا لهأ روهم ح ىري
زئاح مءاخلا كلكذك ةعاسلل او رمكلل او ةراظنلل سبل هل زوجي

Жумҳур аҳли илм, эҳромдаги киши соат, камар, кўзойнак тақиши жоиз бўлгани каби эҳромдаги ҳолатда узук тақиши жоиз бўлади деганлар.

ل ل مءاخلا سبل مرحم لل زوجي ال :اولاق ةيكللاملا كلكذي ف فللخو
(11/31 ةي هقفل ةعوسوملا) .لاط نإ ةي دفل هيفو ،مارحإلا

Моликий мазҳаби жумҳурга хилоф қилиб: “Эҳромга кирган киши эҳром ҳолатида узук тақиши жоиз эмас. Агар узукни узоқ тақиб турса, фидя лозим бўлади, деганлар (ал-Мавсуатул фиқҳия. Ж. 11. – Б. 31).

Узукнинг закоти

مَلْعًا هَلَلًا وَهَلَلًا هَلْعًا بِأَصْنَافٍ لَهَا

Агар узук нисобга етса, унинг қийматидан закот чиқариш вожиб бўлади.

Узукни маййит билан қўшиб дафн қилиш

يَهْنَمُ لِمَالِ الْعِضَائِ وَهَجْوِ رِيغِ فِي لِمَالِ الْعِضَائِ تَيْمِلًا عَمَّ مَتَاخِلًا نَفْدِ
رِيغِ عَيْشِ تَيْمِلًا عَمَّ نَفْدِ الْفِ، أَلْ مَأْدِيهِشِ تَيْمِلًا نَاكَّاءُ وَسُو، أَاهَنْعَ
رَمًّا؛ لِقِيسِ بَعْدِ نَبَانَعِ، رَتْسِي الْفِ مَتَاخِلًا أَمَّا، هَرْتْسِي نَأَلْ هَنْفَكِ
دِي دَخْلًا مُنَعَّ غَزْنِي نَأْدُخًا يَلْتَقِبَ مَلَسًا وَهَيْلَعِ هَلَلًا يَلَصُّ هَلَلًا لُؤْسَرِ
(عَجَامِ نَبَاوِ دَوَادِ وَبَأِ هَجْرًا) ^أ مَوْبَايْثَوْ مَوْئَامِدِبِ أَوْنَفْدِي نَأُو، دَوْلُجَلَّو

Узукни маййит билан дафн қилиш молни беҳуда сарф қилиш бўлади. Молни беҳуда сарф қилиш ҳақида қайтариқлар келган. Бунда шаҳид ҳам бошқаси ҳам тенгдир. Маййит билан кафандан бошқа бирор нарса дафн қилинмайди. Чунки, кафан сатр аврат ҳисобланади. Аммо, узук сатр ҳисобланмайди.

Ибн Аббос розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам Уҳудда қатл қилинганлардан темир, терилар ечиб олинишига ҳамда қонлари ва кийимлари билан дафн қилинишларига буюрдилар”.

(Абу Довуд ва ибн Можа ривояти).

Билагузук, барслет, соат ва бўйинга занжир тақиш

Аёллар учун тилло, кумушдан билагузук, браслет, соат ва бўйинга занжир ҳаммад қулоқ, бурунларига сирғалар тақишлари жоиздир. Эркакларга эса, кумуш узукдан бошқа буларнинг барчаси ҳаромдир. Агарчи, улар кумушдан ясалган бўлса ҳам.

مَلَسًا وَهَيْلَعِ هَلَلًا يَلَصُّ هَلَلًا لُؤْسَرِ دَخًّا؛ لِقِيسِ بَعْدِ نَبَانَعِ، رَتْسِي الْفِ مَتَاخِلًا أَمَّا، هَرْتْسِي نَأَلْ هَنْفَكِ
دِي دَخْلًا مُنَعَّ غَزْنِي نَأْدُخًا يَلْتَقِبَ مَلَسًا وَهَيْلَعِ هَلَلًا يَلَصُّ هَلَلًا لُؤْسَرِ
(عَجَامِ نَبَاوِ دَوَادِ وَبَأِ هَجْرًا) ^أ مَوْبَايْثَوْ مَوْئَامِدِبِ أَوْنَفْدِي نَأُو، دَوْلُجَلَّو

Али розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Расулуллоҳ соллаллоҳу алайҳи васаллам ўнг қўлига тиллони, чап қўлига ипакни олдилар. Сўнгра иккаласи билан икки қўлини юқорига кўтариб, “Булар умматимнинг эркакларига ҳаромдир”, дедилар”.

(Аҳмад ва Насоий ривояти).

Тилло ва кумушдан бошқа нарсадан ясалган соат тақишга уламоларимиз рухсат берганлар. Браслет, билаузук ва бўйинга тақадиган занжрлар тилло, кумушдан бошқа нарсалардан ясалса ҳам жоиз эмас деб айтганлар. Чунки, одатда бу нарсаларни аёллар зийнат учун тақадилар, аёлларга ўзини ўхшатиш ва бу нарсаларни зийнат учун тақиш шариатимизда ҳаром саналади.

عَنْ عَلِيٍّ بْنِ أَبِي نَضْرَةَ زَيْرَةَ بْنِ أَبِي نَعْرِ
أَوْرِ لُجْرَةَ سَبِيلَ سَبِيلِ أَرْمَلَةَ سَبِيلِ لُجْرَةَ مَسْوَ
وَعَفِمْ وَقَبَّ بَشَتَنْ مِئِنَ أَرْبَطَلِ أَوْ دَوَادِ بَأْ
مُؤْم

Абу Ҳурайра розияллоҳу анҳудан ривоят қилинади:

“Набий соллаллоҳу алайҳи васаллам аёлларга ўхшаб либос кийган эркакни ва эркакларга ўхшатиб либос кийган аёлни лаънатладилар”.

Абу Довуд ва Насайи ривоят қилганлар.

Абу Довуд ва Табароний қилган ривоятда:

“Ким бир қавмга тақлид қилса, у ўшалардандир”, дейилган.